

Відзначення 90-річчя від дня народження Миколи Домашевського

Вшанування видатного суспільно - громадського діяча, ученого української діаспори в США, уродженця села Микуличин Яремчанської міської ради Миколи Домашевського за ініціативи Всеукраїнського товариства "Гуцульщина" і відділення "Філія Гуцульщина" Науково-дослідного інституту українознавства, при сприянні Яремчанської міської ради, відбулося 15 жовтня 2015 року в с. Микуличин. Організацію його підготовки та проведення при тісній взаємній співпраці забезпечували відділення "Філія Гуцульщина" НДІУ, Микуличинська сільська рада, педколектив Микуличинської ЗОШ І-ІІІ ст., представники родини.

Микола Домашевський народився 17 жовтня 1925 року в с. Микуличині, що по сусідству з м. Яремче. Закінчив школу у рідному селі й вже в юнацькі роки брав участь у роботі "Просвіти", вивчав культуру, традиції і звичаї Гуцульського краю тощо. Батько Миколи Василь Домашевський був освіченою людиною, брав активну участь у громадському житті, впродовж 10 довоєнних років був війтом у селі с. Микуличинні. Все це зустріло супротив початком 1 вересня 1939 року Другої світової війни, яка розпочалась нападом нацистської Німеччини на Польщу. У ході воєнних дій німецькою армією за лічені дні польській армії було нанесено повний розгром і Польща капітулювала. Галичину зайняли війська СРСР і невдовзі ця територія Української землі офіційно була включена до складу УРСР, іменуючись визволеною з під колоніального гніту Польщі та включеною "в сім'ю братніх народів СРСР". Однак, це не дало очікуваних позитивних результатів, оскільки "сім'я братніх народів СРСР", була і продовжувала бути в подальші часи по своїй сутності "сім'єю поневолення народів СРСР". Над родиною Домашевських, як і багато чисельною кількістю родин, постійно тяжіла небезпека бути репресованою режимом СРСР. Ще більше ускладнювалась обстановка для патріотично налаштованої людності, прихильників незалежності України, в роки німецько-фашистської окупації. Бачучи та усвідомлюючи реальність небезпеки при такому стані, Домашевський

Василь і його син Микола в 1944 році залишають Микуличин і подаються до Львова. Обстановка в Львові також була складною наприкінці війни в 1944 - I пол.1945р.р. Повсюдно відбувались бої, перестрілки, арешти та інші біди. Василь Домашевський при даній ситуації десь загинув, але не відомо, де і коли? Його синові Миколі удалось проникнути за кордон і зупинитися в Німеччині. Там він прожив біля півдесятка років, одержав вищу освіту, закінчивши Мюнхенський університет, і вже був помітною особистістю на арені науки і суспільно-громадського життя. На початку 50-х рр. ХХст. Микола Домашевський переїхав до США і зупинився на постійне місце проживання в місті Чикаго. Там Микола Домашевський захистив докторську дисертацію, одержавши наукове звання доктора економічних наук, створив Гуцульський дослідний інститут, очолив його та заснував видання журналу "Гуцулія", і все своє подальше життя та працю він присвятив дослідженню та висвітленню історії Гуцульщини, культури, побуту, традицій та звичаїв гуцулів, і цим самим, народам Американського континенту розкрив справжню Гуцульщину та гуцулів і, водночас, показав гуцулам реальне життя на Американському континенті.

Це, безперечно, було особливо необхідним і важливим, як для української діаспори і народів, серед яких вона проживала, так і для українського народу та його етнографічної групи — гуцулів, які жили "за залізною завісою" тоталітарного ССРСР, в умовах ізоляції від світу та постійно зазнавали утисків, обмежень і заборон не лише в сферах суспільно-політичних, а і національно-культурних, духовних та інших.

Однак, все-таки, хоч, через неофіційні канали в зарубіжні країни ставало відомим те, що творилось в Україні режимом ССРСР та, водночас, в Україну доходили відомості про стан життя українців у діаспорі (зарубіжжі). Це часто викликало відповідний резонанс у тієї, чи іншої сторони, та особливо непокоїло ССРСР.

А вже у період розвитку демократичних процесів в Україні на рубежі 80-90 рр. та особливо після проголошення незалежності України 1991 року, Микола Домашевський, представляючи Гуцульський дослідний інститут в м. Чикаго, був частим гостем у нас, на Гуцульщині, та учасником наукових конференцій, гуцульських фестивалів, інших заходів, ділився своїм досвідом роботи з національно-патріотичного виховання, дарував випущені Гуцульським дослідним інститутом книги з історії Гуцульщини, журнал "Гуцулія", виступав зі статтями в журналі "Гуцульщина", "Гуцульському

календарі”, інших виданнях і пресі Гуцульського регіону. Цим самим, уродженець с. Микуличина, Микола Домашевський, заслужив повагу в жителів своєї рідної Гуцульщини. Його суспільно-громадська й наукова праця заслуговує на поцінування та ушанування пам'яті про нього. Це саме і було основою відзначення 90-річчя від дня народження цього видатного гуцула на його малій Батьківщині, в Микуличині, 15 жовтня 2015 року.

Заходи вшанування Миколи Домашевського розпочались урочистим зібранням у Микуличинській ЗОШ І-ІІІ ст. учнів, педагогів, представників родини та гостей богослужінням священника Микуличинської церкви Петра Жолобчука та молитвою за упокій душі Миколи Домашевського.

Дальше учасники зібрання виконали гімн України. За цим директором школи Ярославом Венгрияком надано слово завідувачу відділення “Філія Гуцульщина” НДІУ Петру Шкрібляку, який у своєму виступі розказав про життя та науково-творчий шлях Миколи Домашевського.

Голова Яремчанської міської ради Василь Онутчак в своєму виступі висловив щирі привітання учасникам зібрання з вшанування пам'яті про Миколу Домашевського та подякував учасникам організації підготовки та проведення даного заходу.

Після даного зібрання проведено Круглий стіл, на якому обговорено тему: “Життєвий, суспільно-громадський і науковий шлях Миколи Домашевського”. Круглий стіл відкрила і була його ведучою учителька української мови і літератури, учитель-методист Микуличинської ЗОШ І-ІІІ ст., письменниця Олександра Сорохманюк.

Вступною частиною Круглого столу був перегляд фрагменту аматорського фільму, в якому сусіди, родичі та ті, хто знали Миколу Домашевського, розповідали про його життєвий шлях.

З вступною доповіддю на засіданні Круглого столу виступила старший науковий співробітник Музею етнографії та екології Карпат м.Яремче Світлана Флис. Вона розповіла про результати власних досліджень родового дерева Домашевських і зосереджувала увагу слухачів на життєві історії батька іменинника Василя

Домашевського, який свого часу, упродовж 10 років, був війтом села Микуличин.

За цим головуючою надано слово троюрідному брату Миколи Домашевського, 1928 р.н., відомому на Яремчанщині майстру-кушніру Івану-Василу Стефанюку. Він поділився спогадами про молоді роки Миколи Домашевського.

Після цього, слово, для доповіді було надано гостю з США, уродженцю села Микуличин, приятелю М. Домашевського, який впродовж 28 років проживає у Чикаго, Петру Андруховичу. В своїй доповіді американський гість глибоко

розкрив наукову та суспільно-громадську працю Миколи Домашевського у США, який намагався її поширювати у інші країни Американського та інших континентів, в яких проживала українська діаспора. Петро Андрухович вніс рекомендацію, щоб при в'їзді в с. Микуличин, встановити пам'ятну дошку про те, що тут народився відомий учений-краєзнавець Гуцульщини Микола Домашевський.

Учитель історії Микуличинської ЗОШ І-ІІІ ст. Юрій Боберський розповів учасникам Круглого столу про вивчення наукової спадщини Миколи Домашевського в Микуличинській школі та її використання в національно-патріотичному вихованні учнівської молоді.

Начальник відділу освіти Яремчанської міської ради Іван Онутчак в своєму виступі визначив завдання щодо вивчення наукової спадщини Миколи Домашевського в ЗНЗ Яремчанщини та її використання в навчально-виховній роботі з учнівською молоддю.

Старший науковий співробітник відділення "Філія Гуцульщина" Науково-дослідного інституту українознавства Іван Зеленчук в своєму виступі на даному Круглому столі розповів про урочисте відзначення у Верховині 50-ти річчя прем'єри знакового кінофільму про етнокультурну

давньої Гуцульщини – “Тіні забутих предків”. Він подарував Микуличинській ЗОШ І-ІІІ ст., відреставрований кінофільм Сергія Параджанова “Тіні забутих предків”.

Основні наукові підсумки роботи Круглого столу зробив завідувач відділення “Філія Гуцульщина” Науково-дослідного інституту українознавства Петро Шкрібляк. Він також наголосив про налагодження співпраці, очолюваного Миколою Домашевським Гуцульського дослідного інституту в Чикаго з

створеним у серпні 1993 року відділенням “Філія Гуцульщина” інституту українознавства, з осідком у Верховині Івано-Франківської області, приїзди Миколи Домашевського на Гуцульщину, його участі у наукових та інших суспільно-громадських заходах, що проводились на Гуцульщині в перші роки незалежності України. Це уможливило даним науковим установам обмінюватись досвідом роботи, виданою літературою з проблем гуцульщинознавства в США і в нас, на Гуцульщині, тощо.

На Круглому столі виступила племінниця Миколи Домашевського Галина Годованець. Вона його учасникам розповіла про обставини, за яких Микола Домашевський вимушений був емігрувати за кордон, розказала також про його дружину Катерину, синів Василя та Любомира, які

живуть у Чикаго. І закінчила свій виступ щиросердечною подякою від родини Миколи Домашевського всім, хто брав участь в організації підготовки та проведення заходів, присвячених ушануванню 90-річчя від дня його народження. На завершенні Круглого столу старшокласник Богдан Цяпа,

внучатий праправнук Миколи Домашевського, грав на дриббі, а під його музику ведуча Круглого столу Олександра Сорахманюк прочитала власну новелу “Гуцульське щастє”. Звичайно, заходи 15 жовтня 2015 року з вшанування 90-річчя від дня народження Миколи Домашевського залишаться світлою сторінкою в історії Микуличина. Вони збережуться на довгі роки у пам’яті нинішніх поколінь і сприятимуть наслідуванням їх нащадками щодо продовження вшанування пам’яті про свого односельчанина Миколу Домашевського.

Завідувач відділення “Філія Гуцульщина”
НДІУ: П.Шкрібляк

